

Joobnud

teatri peatoetaja

157. hooaeg

Joobnud

DRAAMA KAHES OSAS

AUTOR IVAN VÕRÕPAJEV

TÕLKIJ TIIT ALTE

LAVASTAJA TANEL JONAS

KUNSTNIK IIR HERMELIIN

MUUSIKALINE KUJUNDAJA MARKUS ROBAM

LIIKUMISJUHT RAUNO ZUBKO

VALGUSKUJUNDAJA MARI-RIIN PAAVO

VIDEOKUJUNDAJA JUHO PORILA

INSPITSIENT LIINA JÕGAR VÕI KÄDI JAKOBSON

ESIETENDUS 19. SEPTEMBRIL 2026 VANEMUISE SUURES MAJAS

AUTORIÕIGUSI VAHENDANUD EESTI TEATRI AGENTUUR

TRUPI ERITÄNU: ROLAND KARO (TARTU ÜLIKOOL)

Tegelased

(ilmumise järjekorras):

Marta, ilus noor tüdruk
GRETE JÜRGENSON (Tartu Uus Teater)

**Mark, suure rahvusvahelise
filmifestivali direktor**
REIMO SAGOR

Laura, modell
LIISA PULK

Magda, Laura sõbranna
KÄRT KULL

Lourenz, Magda mees
KEN RÜÜTEL

Gustav, pankur
MARGUS JAANOVITS

Loora, Gustavi naine
RAGNE PEKAREV

Karl, pankur
KAROL KUNTSEL

Linda, Karli naine
MARIKA BARABANŠTIKOVA

Rudolf, PR-firma juhataja
RASMUS VENDEL

Max, laenuosakonna juhataja
KAAREL POGGA

Mathias, reklaamifirma juhataja
MATTIAS NURGA

**Gabriel, ehitusfirma
juhataja asetäitja**
PRIIT STRANDBERG

Rosa, prostituut
KRISTIN PRITS

Nii ohtralt veini olen joond, ei parata saa sinna,
et veinist lõhnama jääb muld, kui tuleb hauda minna.
Mu hua juurde jõudes iga pohmeluses mees
jääb jälle purju, kui sealt veini lõhna tõuseb ninna.

Kui kauaks jutte paastust, palvusest, mošees?

Sa mine kõrtsi, küsi veini kerjakoti eest!

Hajjam, end purju joo, sest saviks saad ju nagunii

kord veini juuakse su põrmust tehtud kannu seest!

Kõik, mida sa näed, – on vaid üksainus näivus
ainult vorm – kuid olemust keegi ei näe.

Ära püüagi mõista nende piltide mõtet –
istu rahus kõigest kõrval ja veini rüüpa!

Ülaltoodud värsid on Ivan Vöröpajev pannud näidendi „Joobnud“ motoks. Nende autoriks on pärsia luuletaja, matemaatik, filosoof ja astronoom Umar Hajjam (1048–1131). Tema loodud nelikvärsse ehk rubaiisid on eesti keelde vahendanud Haljand Udam. Tema tõlgitud on ka kaks esimest siintoodud rubaiid, viimase rubaii tõlke autor on Tiit Alte.

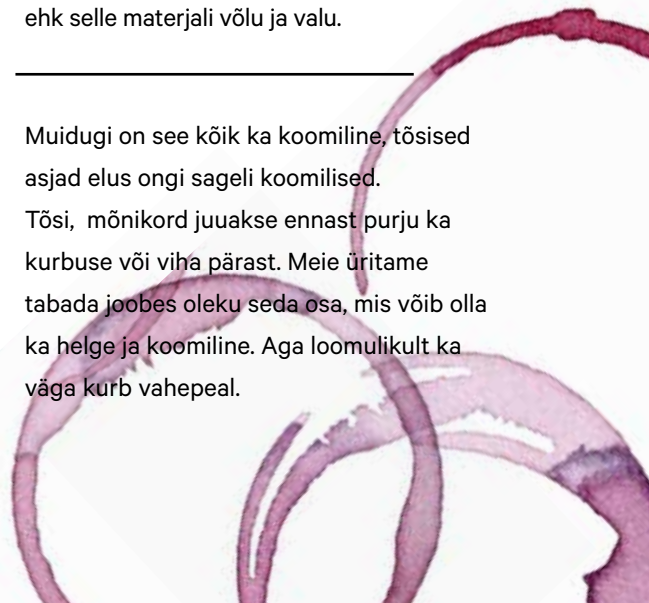
Katkeid vestlusest lavastajaga ühel hommikul kolm nädalat enne esietendust ühes Vanemuise suure maja vana suitsuruumi hämara nurgas

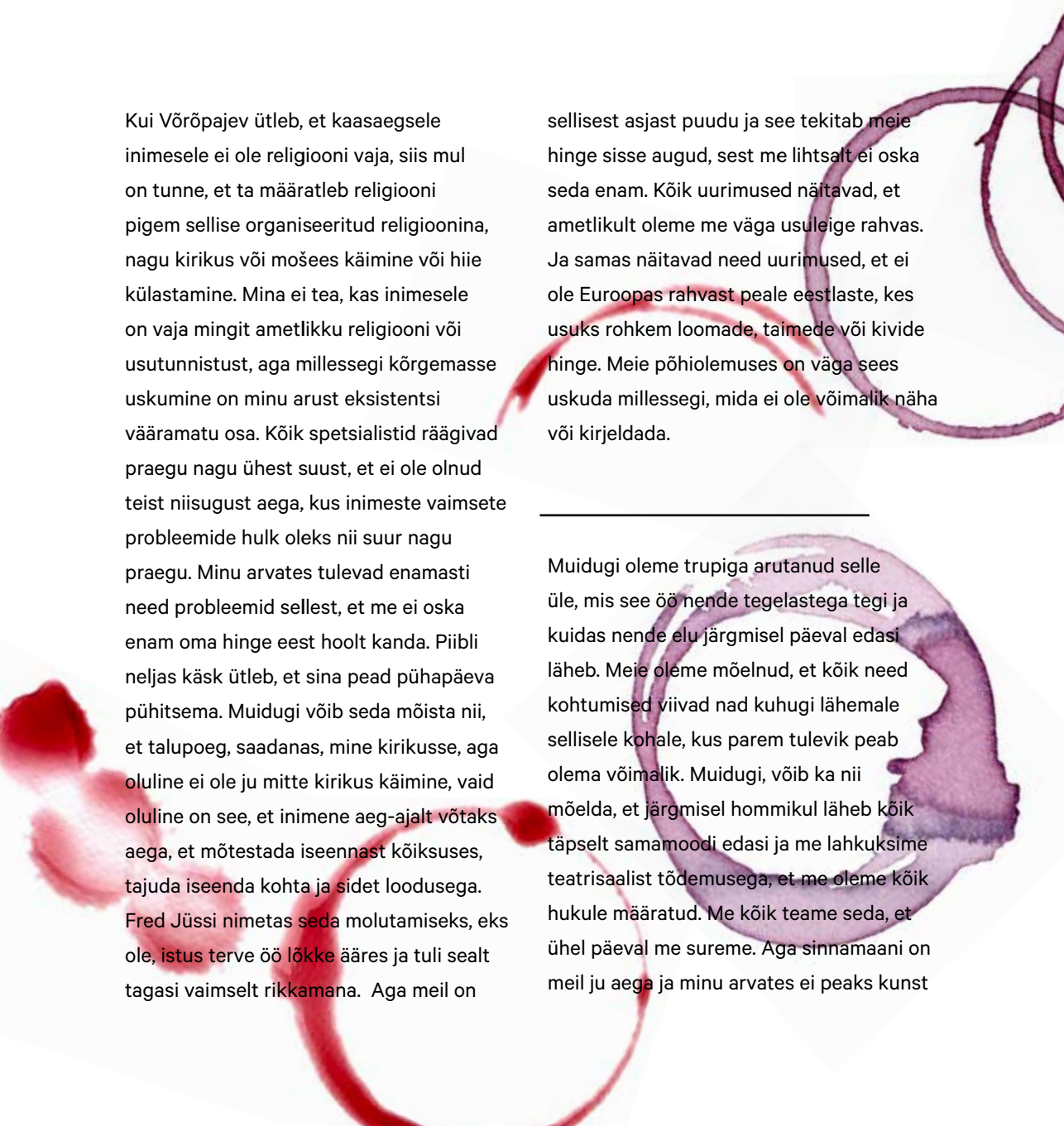
Kui ma hakkasin mõtlema sellele, kuidas seda maailma lavale tuua, tuli mul meelde üks lugu. Ma olin hästi väike poiss, kas nelja- või viieaastane, me olime just kolinud uude paneelmajja ja mul oli luba mängida maja ees niimoodi, et ema nägi mind kõogiaknast neljandalt korruselt. Mina mängisin maja ees suure kivi peal, see kivi on siiaaani alles. Aga tol ajal ei olnud seal muru, vaid sitke savine pori. Mul olid ilusad väikesed punased kummikud jalas ja ühel hetkel avastasin, et ma olen nende kummikutega porri kinni jäänud, ja siis ma ahastavalt hüüdsin ema appi. Aga emal vist oli kõõgis midagi toimetada ja ta ei tulnud aknale vaatama. Ma mäletan seda abituse tunnet, et ma nii õudselt ootan kuskilt ülevalt poolt mingit abi, sest ma olen jalgupidi poris kinni. See kujund tundus

kuidagi iseloomulik sellele näidendile, sest kõik need tegelased on oma igapäevaelus kinni, aga nad kõik ihkavad midagi enamat. Midagi hoopis teistsugust, mingit puudutust, mingisugust armastust, mingit hingeliigutust, aga nende igapäevaelu vale hoiab neid poris kinni. Neil on kõigil hinges nagu mingisugune auk. Nad on spirituaalselt või hingeliselt täiesti uinunud.

Nende tegelaste vahel on suhted ja siin on sündmused, nagu näidendites ikka, aga päris lõpuni ei ole võimalik seda ära seletada. Peab lihtsalt usaldama oma hinge ja taju, see on ehk selle materjali võlu ja valu.

Muidugi on see kõik ka koomiline, tõsised asjad elus ongi sageli koomilised. Tõsi, mõnikord juuakse ennast purju ka kurbuse või viha pärast. Meie üritame tabada joobes oleku seda osa, mis võib olla ka helge ja koomiline. Aga loomulikult ka väga kurb vahepeal.

Kui Võrõpajev ütleb, et kaasaegsele inimesele ei ole religiooni vaja, siis mul on tunne, et ta määratleb religiooni pigem sellise organiseeritud religioonina, nagu kirikus või mošees käimine või hiie külastamine. Mina ei tea, kas inimesele on vaja mingit ametlikku religiooni või usutunnistust, aga millesegi kõrgemas uskumine on minu arust eksistentsi vääramatu osa. Kõik spetsialistid räägivad praegu nagu ühest suust, et ei ole olnud teist niisugust aega, kus inimeste vaimsete probleemide hulk oleks nii suur nagu praegu. Minu arvates tulevad enamasti need probleemid sellest, et me ei oska enam oma hinge eest hoolt kanda. Piibli neljas käsk ütleb, et sina pead pühapäeva pühitsema. Muidugi võib seda mõista nii, et talupoeg, saadanas, mine kirikusse, aga oluline ei ole ju mitte kirikus käimine, vaid oluline on see, et inimene aeg-ajalt võtaks aega, et mõtestada iseennast kõiksuses, tajuda iseenda kohta ja sidet loodusega. Fred Jüssi nimetas seda molutamiseks, eks ole, istus terve öö lõkke ääres ja tuli sealt tagasi vaimselt rikkamana. Aga meil on

sellisest asjast puudu ja see tekitab meie hinge sisse augud, sest me lihtsalt ei oska seda enam. Kõik uurimused näitavad, et ametlikult oleme me väga usuleige rahvas. Ja samas näitavad need uurimused, et ei ole Euroopas rahvast peale eestlaste, kes usuks rohkem loomade, taimede või kivide hinge. Meie põhiolemuses on väga sees uskuda millessegi, mida ei ole võimalik näha või kirjeldada.

Muidugi oleme trupiga arutanud selle üle, mis see öö nende tegelastega tegi ja kuidas nende elu järgmisel päeval edasi läheb. Meie oleme mõelnud, et kõik need kohtumised viivad nad kuhugi lähemale sellisele kohale, kus parem tulevik peab olema võimalik. Muidugi, võib ka nii mõelda, et järgmisel hommikul läheb kõik täpselt samamoodi edasi ja me lahkuksime teatrisaalist tõdemusega, et me oleme kõik hukule määratud. Me kõik teame seda, et ühel päeval me sureme. Aga sinnamaani on meil ju aega ja minu arvates ei peaks kunst

näitama seda, kuidas me hääbume, ja et võimalust, et midagi paremaks läheb, eriti ei ole.

Ma võiksin ju teha ka lavastuse sellest, kuidas üks väike poiss jäi porisse kinni ja hüüdis oma ema appi, aga ema ei tulnud ja lõpuks ta suri sinna oma kummikutesse. Väga kurb lugu, aga ma ei tea, kui vajalik. Minu jaoks vähemalt praegu ei ole. Kogu eksistentsi üldise toimimise alus on ju see, et olevikus elamiseks peame me suutma ette kujutada tulevikku, mis on parem kui minevik. Ja kui see tahe meist ära kaob, siis me vist....lõpetame elamise.

Ivan Vöröpajev

Sündinud 1974 Irkutskis. Teatri juurde jõudis kohaliku pioneeride palee näiteringi kaudu.

Lõpetas 1995 Irkutski teatriinstituudi, töötas paar hooaega Magadani ja Kamtšatka teatrites näitlejana.

Asutas Irkutskis oma teatri Mänguruum, mis äratas tähelepanu ka mujal Venemaal.

Õppis režiid Moskva Štšukini-nimelises teatriinstituudis, kuid ei lõpetanud seda.

Aastal 2002 esietendus Moskva teatris Doc tema näidend „Hapnik“, mis oma uudse vormi, aga veel enam siira irooniaga mõjus kui sõõm värsket hapnikku. Näidend kujunes toonase uue vene draama esindusnäiteks, mis samas tugevasti eristus väljakujunenud tavadest. Vöröpajev heitis kõrvale tol hetkel näitekirjanduses domineerinud terava sotsiaalsuse ja dokumentaalsuse. Tähelepanu äratas ka tema eriomane keelekasutus: ehkki tema tegelased räägivad laval asjadest „otse“ ja avameelselt, hakkavad Vöröpajevi tekstis peituvad keelemängud, sisemine rütm ja

kordused mõjuma omaette kujunditena. Tema tegelased on „tavalised inimesed“, kes on kaotanud kontakti teiste ja iseendaga ning üritavad meeleheitlikult seda taastada, nad vaidlevad kirglikult kõrgemate väärtuste – Jumala, Tõe, Armastuse ja Lunastuse üle. Kuivõrd autor ei peegelda oma näidendites Venemaa tegelikkust (sageli valides oma tegelastele ka mitte-venepärased nimed), leidsid tema järgmised näidendid kiire tee ka Euroopa ja USA teatritesse.

Vöröpajev on tegutsenud ka filmirežissöörina, tema kõige edukam, mitmeid preemiaid pälvinud film tema enda stsenaariumi alusel on „Eufooria“ (2006).

Oma kõige uuemates näidendites on autor harrastanud vormi, kus tegevustik on viidud miinimumini ja dialoogi moodustavad pikemad mõttevahetused teaduse, filosoofia, eetika ja inimkonna tuleviku üle. Ehkki tegu on üsna pessimistlike tulevikustsenaariumidega, on neid alati vaadeldud läbi helge või inimjaatava prisma. Vöröpajev ei nimeta end religioosseks inimeseks, kuid tema keskseks teemaks on kujunenud inimese ja jumala

vahekord, sakraalsete tasandite sisse toomine
kaasaegse inimese igapäevaelu.

Alates aastast 2014 elab Vöröpajev alaliselt
Poolas.

Aastal 2017 kirjutas ta avaliku kirja Vene
kultuuritegelastele, milles kutsus üles
loobuma koostööst Venemaa totalitaarse
režiimiga.

8. märtsil 2022, kaks nädalat pärast Venemaa
kallaletungi Ukrainale, pöördus Vöröpajev
kõigi 45 Venemaa teatri poole, kus tema
näidendeid parajasti mängiti, andes teada,
et kõik neist teatritest laekuvad autoritasud
suunab ta nüüdsest Ukraina
toetuseks. Järgmisel päeval oli
ta Venemaal kuulutatud *persona*
non grata'ks ning tema näidendite
mängimine lõpetati.

Samal aastal loobus Vöröpajev Vene
kodakondsusest.

2023. aastal mõistis Moskva
Basmannõi kohus ta „Vene armee
kohta väärinfo levitamise eest“
tagaselja kaheksaks aastaks vangi.

Ivan Vöröpajev on hetkel üks mängitumaid
dramaturge kogu maailmas.

Tema hetkeseisuga uusim näidend „I-ONE“
esietendus Kreekas Epidaurose teatris
augustis 2026.

Näidend „Joobnud“

Tekst on kirjutatud Düsseldorfis Draamateatri tellimusel, tingimuseks oli, et see peab etenduma teatri suurel laval, kusjuures seni oli Võrõpajevi teoseid mängitud vaid väiksematel lavadel. Antud tingimus tekitas autorile täiendava probleemi: suur lava eeldab, et näitlejad peavad valjemini rääkima. Aga miks peaksid nad kõik valjusti rääkima? Düsseldorfis teatri hiigelsaali rõdul istudes ja etendust vaadates tekkis Võrõpajevil idee, millest hakkas kujunema kogu näidendi stilistika –

mis oleks, kui kõik näidendi tegelased oleks kogu laval viibimise aja tugevas joobes? „Joobnud“ esietendus Düsseldorfis 2012. aastal, lavastajaks Võrõpajevi tekste varemgi edukalt lavale toonud vene lavastaja Viktor Rõžakov. Samal aastal esietendus näidend sama lavastaja käe all Moskva Kunstiteatris. Tänapäeval on seda näidendit lavastatud peaaegu kõigis Euroopa suuremates riikides. Ühel korral, 2023. aastal Vilniuse Rahvusteatris, oli lavastajaks Ivan Võrõpajev ise.

Noppeid Ivan Vöröpajevi intervjuudest

Mina kirjutan peamiselt ainult komöödiaid. Minu arvates on jumala peamine sõnum meile, et naerge ja olge rõõmsad.

Lootus on selles, et Venemaa praegusel nooremal põlvkonnal, kes võib-olla ajupesu tagajärjel isegi toetab Putinit, on sisimas vajadus teatud väärtuste järele, mis suunab neid rohkem lääne poole, näiteks rokkmuusika või filmid. Mulle tundub, et panustada tuleb just teatud kultuurilistele väärtustele, mis on väga atraktiivsed ja kutsuvad. Noor inimene tahaks ju mängida arvutimänge, tahaks osaleda mingites moodsates protsessides, vahet pole, kas ta toetab Putinit või ei. Ma arvan, et lootus püsib sellel, et noored väsivad vanuritest, kes neid juhivad.

Ma ei ole strateeg, ma olen kunstnik, aga kultuur võiks minu arvates mängida võtmerolli, sest kõige turvalisem viis kultuuri kommunikeerimiseks on rohkem usaldust kultuuri vastu. Ega ilmaasjata ei tsenseeri Putin kultuuri, lüües kõik kultuurilised lääne institutsioonid Venemaalt välja, ta ju ei tee seda ilmaasjata, ta saab aru, et need on relvad.

Ma arvan, et Venemaa probleem ei ole mitte selles, et paljud inimesed toetavad Putinit, vaid selles, et nad viibivad mingis uinuvas olekus. Nad arvavad, et mina ju nagunii midagi ei otsusta, ma ei saa nagunii millearu. Seal kuskil üleval lahendatakse asi ära. Lisaks mängib siin kaasa see, et Venemaa on laiali laotatud tohutule territooriumile. Vladivostoki elaniku jaoks on Mariupol väga kaugel. Talle on palju lähemal Korea ja Jaapan, mitte Mariupol, mis asub tuhandete kilomeeter taga. 70% Venemaa elanikest pole mitte kunagi Euroopas käinud. Neil pole aimugi, mis on Eesti. Nad kuulavad ainult propagandiste, et siin rõhutakse venelasi, no kogu seda propagandistlikku jama. Nad ei tunne maailma. Noh, YouTube on neil olemas, aga esiteks ei ole kõik sellest huvitatud. Teiseks, kogu propaganda. Kui venelastele räägitakse Amsterdamist, siis tuletatakse alati meelde, et seal on homoseksuaalid ja pedofiilia.

Jah, armastus on universaalne asi. Soojus, kontakt, teineteisemõistmine, vaat sellised asjad. Ja see tundub kõlavat väga romantiliselt. Võib küsida, et kuidas saavad kaks täiskasvanud inimest istuda koos ja rääkida armastusest, kui nende peade kohal lendavad raketid? Aga kas on siis mingi teine võimalus? Tõenäoliselt mitte. Sellised mõisted nagu kaastunne, suhted, kontakt, armastus, tuleks välja tuua välja romantilisest sfääridest, ja öelda, et need on ikkagi reaalsed asjad, see on reaalsus.

Juba palju aastaid ei ole minu näidendites venelastest tegelasi. Mitte sellepärast, et mul oleks midagi venelaste vastu, ma ise olen ju venelane, aga kujunes nii, et minu tegelased ei ole venelased. Nende nimed on Jack, Dorothy või Sandy. Nad on Euroopa või Ameerika päritolu. Aga nad ei ole päris inimesed, sest minu näidendid on ühe mehe, ehk minu kui autori *stand-up*.

Kui ma kirjutan näidendit, siis ma soovin, et sellel tekstil oleks kirjanduslik väärtus. Ma tahan, et inimesed saaksid oma pileti vastu kirjandusliku elamuse. Mõni müüb leiba, mõni kala, mõni saapaid, aga mina müün kirjandust.

Mis on Venemaa? See on üks selline mehhanism – hirm, inimeste allasurumine hirmu abil. Väike grupp inimesi otsustab suurte inimhulkade saatuse üle.

Elan juba ammu Euroopas, aga kes ma siis olen? Ilmselt eurooplane. Venemaal olin ma viimati 2019. aastal. Mul ei ole enam sidet Venemaa olme ja sotsiaalse kultuuriga. Teater on ju sotsiaalne nähtus. Minu näidendid on juba aastaid suunatud mitte vene, vaid Euroopa vaataja poole.

Kui algas Venemaa täiemahuline sissetung, siis muutus minu dramaturgias ainult „mina”. See oli minu sisemine tragöödia.

Ma ei mõista hukka neid inimesi, kellel polnud võimalust [Venemaalt] lahkuda. Tuleb lihtsalt vastata küsimusele: kes on Vladimir Putin ja mida kujutab endast tema võim? Enda jaoks olen ma vastuse leidnud: tegu on kurjategijaga ja võimul on kuritegelik organisatsioon, kõik selle võimu teod on selle organisatsiooniga seotud. Selle riigi elanikul puudub võimalus mitte olla seotud selle kuritegeliku organisatsiooniga. Peamine on endale teadvustada, et elad Venemaal traagilises olukorras. Aga kui võtad seda nii, et „mis see minusse puutub, mulle on tähtis minu töö, minu karjäär”, siis kahjuks peab ütlema, et see puutub sinusse vägagi.

Minu religioon – see on saada täisväärtuslikuks inimeseks ja kasutada oma elu isiklikuks evolutsiooniliseks arenguks. See on karskuse ja adekvaatsuse religioon.

Minu arvates on religiooni aeg üldse ümber saanud. Inimkond võtab sealt mõned praktikad, kuid inimene ei vaja religiooni.

Et olla kontaktis ehtsa ja tõelisega, on vajalik sellest teadlik olla. Aga teadmine ei ole religioon ega filosoofia, see on reaalne kogemus.

Teater peab muutma inimesi targemaks, valgustama välja teadmatuse pimedaid soppe. Teater võiks olla Venemaa jaoks. Meil peavad olema võimalikult laialdased teadmised kõigest, ainult teadmised saavad agressiooni kahjutuks teha.

Kuidas saab uskuda millessegi, mida sa ei tunne? Teadmine ei ole ainult informatsioon, see on saajaprotsendiline kogemus: ma tean, et see on olemas. Teadmine on peamine, teadmine iseendast ja maailmast.

Ivan Võrõpajevi näidendite lavastused Eestis

2007 Hapnik, Polygon Teater

2009 Tulevik on möödas, Polygon Teater

2013 Illusioonid, Vene Teater/Tartu Uus Teater

2014 Joobnud, Theatrum

2015 Delhi tants, Theatrum

2017 Valentinipäev, Vene Teater

2018 Dreamworks, Endla teater

2018 Päikesetriip, Eesti Draamateater

2021 Delhi tants, Vene teater

2022 Iraani konverents, Theatrum

2024 UFO, Theatrum

Lisaks on Võrõpajevi näidendeid mänginud mitmed Eesti harrastustrupid ja kooliteatrid.

Allikad:

Ivan Võrõpajevi Intervjuu Raadio Vabadusele, 11. jaan 2026.

Intervjuu Ivan Võrõpajeviga Kanal 2 saatele „Täistund“ Tallinnas 2025. aasta jaanuaris, küsitlenud Neeme Raud.

Ivan Võrõpajev: „Minu jumal on evolutsiooniline areng“. Intervjuu Marina Dmitrjevskajale. Peterburgskii Teatralnõi Žurnal, nr 1(83), 2016.

Teatrijuht Aivar Mäe

Draamajuht Tanel Jonas

Muusikajuht Risto Joost

Balletijuht Jevgeni Grib

Lavastusala Karis Hindriksoo-Pitsi, Lisett Soomäe

Pealavameister Rello Lääts

Lavatehniline ala Ken-Konrad Kerm, Siim Tiitus, Reigo Harkmann,

Sten Gussakov, Sergei Ivanov, Andre Luik, Markus Kõrkjas,

Mathias Meelandi, Tõnn-Martin Tirgo, Paap Nõmm

Dekoratsioonia Marika Raudam, Mait Sarap, Helli Aas, Taavi Kask, Innari Toome,

Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Terje Kiho,

Indrek Ots, Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas, Keijo Sepp

Rekvisiidiala Liina Martoja, Astrid Põhako, Brigita Värnik,

Mirka Porrassalmi, Kaie Uustal, Nele-Liis Raud

Kostüümiala Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Triin Isak, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt,

Marika Normet, Elli Nõps, Inkeri Orasmaa, Irina Medvedeva, Tia Nuka, Natalja Malinen,

Kaire Arujõe, Olga Vilgats, Anneli Vassar, Heli Kruuse, Riina Seeblum,

Reet Vaga, Terje Tern, Ivi Vels, Ljubov Guzun, Klaarika Sild, Svitlana Osypiv

Riietusala Raina Varep, Merle Nisuma

Jumestusala Anneliis Punnar, Viktoria Rüster, Laura Laas, Karina Kimmel

Valgustusala Andres Sarv, Tõnu Eimra, Tõnis Järs, Kaspar Aus,

Markus Vahtramäe, Madis Fuchs, Villu Adamson

Heli- ja videoala Andres Tirmaste, Ivar Pilvar, Vaiko Vreimann

Kavalehe koostanud Sven Karja, **kujundanud** Katrin Leement,

kavalehe fotode autorid Elerin Ehte ja Heikki Leis

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.

Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X

Märksõna: VANEMUISE FOND

Suur aitäh teile Vanemuise fondi poolt:

Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo,

Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,

Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Autopartner

Suvekontserdi peatoetaja

Hotellipartnerid

Grimmipartner

Partnerid

KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

VisitSea

CASINO
FENIX

Sanustame omadesse

Tähelepanu! Tegemist on hasartmängu reklaamiga. Hasartmäng pole sobiv viis rahaliste probleemide lahendamiseks. Tutvuge reeglitega ja käituge vastutustundlikult!

UUS Astri DIGIKINKEKAART

Kingitus paari klikiga

2^F Lõunakeskus

ELAMUSTEKS LOODUD

TOYOTA COROLLA CROSS

Teatrielamuste toetaja
amservauto.ee

AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

Pakume üheskoos enam

LYDIA
HOTEL

www.lydia.ee
Ülikooli 14, Tartu

DORPAT

www.dorpat.ee
Soola 6, Tartu

vanemuine.ee